

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรโรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการศึกษาลำดับ ดังนี้

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรโรงเรียนบ้านเมืองนะ

อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏผลในตาราง 1

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ

อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ปรากฏผลในตาราง 2-5

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

2. ผลการศึกษานำทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรโรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ผลการศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพทั่วไป	จำนวน (N=33)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	12	36.37
หญิง	21	63.63
ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	17	51.52
5-10 ปี	5	15.15
มากกว่า 10 ปี	11	33.33
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	3.04
ปริญญาตรี	23	69.69
ปริญญาโท	9	27.27

จากตาราง 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 63.63 เป็นเพศชาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 36.37 มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 51.52 รองลงมาประสบการณ์ มากกว่า 10 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ด้านวุฒิการศึกษาสูงสุด ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 69.69 รองลงมาวุฒิปริญญาโท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 27.27

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว
จังหวัดเชียงใหม่

ตาราง 2 ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรด้านการวางแผนหลักสูตร (Plan)

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับความเหมาะสมและคุณภาพ		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลค่า
1.	สร้างความตระหนักและเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร	3.85	0.56	มาก
2.	แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรของ โรงเรียนโดยมีหน้าที่รับผิดชอบงานหลักสูตร	3.91	0.8	มาก
3.	จัดทำแผนงานหรือโครงการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	3.88	0.65	มาก
4.	ให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและ วางแผนโครงการพัฒนาหลักสูตร	4.09	0.76	มาก
5.	ประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อ ชี้แจงเรื่องการจัดทำหลักสูตรเพื่อนำไปปฏิบัติ พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงความคิดเห็น ในการจัดทำหลักสูตร	3.58	0.7	มาก
6.	จัดประชุมหรืออบรมแก่คณะครูเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและ การใช้หลักสูตร	3.97	0.72	มาก
7.	กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายเกี่ยวกับ การบริหารหลักสูตร	3.48	0.71	ปานกลาง
8.	กำหนดโครงสร้างหลักสูตร เพื่อให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.82	0.76	มาก
9.	จัดเตรียมเอกสารหลักสูตรและคู่มือใน การจัดทำหลักสูตรให้ครูศึกษา	3.55	0.61	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับความเหมาะสมและคุณภาพ		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลค่า
10.	ตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้	3.64	0.78	มาก
11.	กำหนดโครงสร้างหลักสูตร เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.82	0.76	มาก
12.	จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่หลักสูตร โดยการออกแบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.36	0.89	ปานกลาง
13.	เตรียมความพร้อมของครูผู้สอนเพื่อนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียน	3.39	0.55	ปานกลาง
14.	สำรวจจำนวนครูผู้สอนและ ความพร้อมในการสอนเพื่อให้ครูมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร	3.64	0.74	มาก
15.	จัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถและลักษณะงาน	3.82	0.91	มาก
16.	จัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์การสอน สื่อวัสดุ อุปกรณ์ในการสอน แหล่งเรียนรู้ กิจกรรมเสริมหลักสูตร และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์ให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร	3.52	1.00	มาก
17.	เตรียมเนื้อหาหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน	3.79	0.78	มาก
18.	เตรียมด้านการประเมินผลการเรียน	3.79	0.69	มาก
19.	จัดตารางสอนและห้องเรียน	4.12	0.96	มาก
20.	เตรียมการนิเทศหลักสูตร	3.85	0.56	มาก
21.	เตรียมงบประมาณที่ใช้ในการจัดทำหลักสูตร	3.76	0.75	มาก
22.	เตรียมความพร้อมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร	3.64	0.6	มาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับความเหมาะสมและคุณภาพ		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลค่า
23.	เตรียมบริการ สนับสนุน ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์ เตรียมบริการ สนับสนุน ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดประสบการณ์ ตามหลักสูตร	3.61	0.78	มาก
24.	คัดเลือกบุคคล จัดสรรบุคคลและส่งเสริมบุคคลให้เข้าไปดำเนินการหรือจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร	3.45	0.72	ปานกลาง
25.	ตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียน	3.58	0.83	มาก
26.	เตรียมผู้นิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อช่วยให้ครูพัฒนาการสอน	3.42	0.75	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม		3.71	0.50	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ในด้านการวางแผนหลักสูตรในภาพรวมมีระดับความเหมาะสมและคุณภาพอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุดคือ เรื่องการจัดตารางสอนและห้องเรียนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.12) รองลงมาคือ การให้คณะครูมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรและวางแผนโครงการการพัฒนาหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 4.09) และ การจัดประชุมหรืออบรมแก่คณะครูเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและ การใช้หลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 3.97) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ เรื่องการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 3.48) รองลงมาคือ เรื่องการคัดเลือกบุคคล จัดสรรบุคคล และส่งเสริมบุคคลให้เข้าไปดำเนินการหรือจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 3.45) และเรื่อง การเตรียมผู้นิเทศการสอนเพื่อส่งเสริมให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อช่วยให้ครูพัฒนาการสอน (ค่าเฉลี่ย = 3.42) ตามลำดับ โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือเรื่องการจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่หลักสูตร โดยการออกแบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ค่าเฉลี่ย = 3.36)

ตาราง 3 ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรด้านการนำหลักสูตรไปใช้ (Do)

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับความเหมาะสมและคุณภาพ		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลค่า
1.	จัดทำคู่มือครูเพื่อให้ครูได้มีคู่มือในการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน	3.18	0.8	ปานกลาง
2.	ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน	3.55	0.71	มาก
3.	กำหนดจุดมุ่งหมายของโรงเรียน นอกเหนือจากจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.64	0.78	มาก
4.	จัดทำแผนการใช้หลักสูตรของโรงเรียน	3.64	0.54	มาก
5.	กำหนดแนวปฏิบัติการเรียนการสอนตลอดแผนการจัดการเรียนรู้	3.70	0.63	มาก
6.	จัดหาแหล่งเรียนรู้ แหล่งเสริมความรู้ประสบการณ์	3.42	0.79	ปานกลาง
7.	จัดทำโครงการปรับปรุงคุณภาพครูประจำการ	3.48	0.61	ปานกลาง
8.	นำหลักสูตรไปจัดการเรียนการสอน	3.52	0.61	มาก
9.	กำหนดแผนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับสภาพนักเรียน	3.52	0.90	มาก
10.	จัดทำสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการสอน	3.55	0.79	มาก
11.	สร้างและพัฒนาสื่อให้สอดคล้องกับหัวข้อเนื้อหาตามที่กำหนดในแผนการสอน	3.21	0.85	ปานกลาง
12.	สำรวจความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.18	0.76	ปานกลาง
13.	จัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน	3.42	0.90	ปานกลาง
14.	ให้โอกาสผู้เรียนได้เลือกเรียนในวิชาความรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	3.33	0.77	ปานกลาง
15.	จัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถได้ตามศักยภาพ	3.67	0.89	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับความเหมาะสมและคุณภาพ		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลค่า
16.	จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสดลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้สามารถทำงานได้จริง	3.55	0.92	มาก
17.	ดำเนินการสอนตามแผนการสอน	3.52	0.75	มาก
18.	ใช้เทคนิควิธีในการสอนที่หลากหลาย	3.61	0.78	มาก
19.	ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล	3.30	0.84	ปานกลาง
20.	นำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน	3.18	0.88	ปานกลาง
21.	กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน อย่างชัดเจน เช่น ด้านความรู้ และทักษะ กระบวนการที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และ ความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.64	0.82	มาก
22.	ให้ผู้เรียนได้รวบรวมความรู้ ฝึกคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างความรู้ด้วยตนเอง	3.30	0.72	ปานกลาง
23.	ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และ พัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย	3.24	0.86	ปานกลาง
24.	จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.85	0.71	มาก
25.	ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้	3.61	0.70	มาก
26.	เลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม	3.76	0.66	มาก
27.	นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสม มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.39	0.78	ปานกลาง
28.	ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการ ที่หลากหลายและเหมาะสม			

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับความเหมาะสมและคุณภาพ		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลค่า
29.	ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนตามธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน	3.42	0.61	ปานกลาง
30.	วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน	3.30	0.88	ปานกลาง
31.	วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง	3.55	0.75	มาก
	เฉลี่ยรวม	3.47	0.60	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการนำหลักสูตรไปใช้ในภาพรวม มีระดับความเหมาะสมและคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุดในระดับมาก คือ เรื่องการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 3.85) รองลงมาคือ การเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย = 3.76) และการกำหนดแนวปฏิบัติการเรียนการสอนตลอดแผนการจัดการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 3.70) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือเรื่องการจัดทำโครงการปรับปรุงคุณภาพครูประจำการ (ค่าเฉลี่ย = 3.48) รองลงมาคือ เรื่องการจัดหาแหล่งเรียนรู้ แหล่งเสริมความรู้ประสบการณ์ การจัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน และการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนตามธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 3.42) และเรื่องการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 3.39) ตามลำดับ โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เรื่อง การจัดทำคู่มือครู เพื่อให้ครูได้มีคู่มือในการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน การสำรวจความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 3.18)

ตาราง 4 ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรด้านการประเมินผลหลักสูตร (Check)

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับความเหมาะสมและคุณภาพ		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลค่า
1.	แต่งตั้งคณะกรรมการการประเมินหลักสูตร	3.58	0.93	มาก
2.	ประชุมคณะกรรมการการประเมินหลักสูตร	3.48	0.91	ปานกลาง
3.	ประเมินเอกสารหลักสูตร เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของหลักสูตรและคุณภาพของเอกสารให้สามารถชี้แนะไปสู่การจัดการเรียนการสอน	3.36	0.89	ปานกลาง
4.	ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้	3.55	0.83	มาก
5.	ประเมินผลการสอนของผู้สอนโดยวิธีการนิเทศการสอน	3.76	0.83	มาก
6.	ประเมินการบริหารหลักสูตรของผู้บริหาร	2.97	0.77	ปานกลาง
7.	ประเมินและติดตามผลสำเร็จการศึกษาของผู้เรียน	3.15	0.75	ปานกลาง
8.	ประเมินการยอมรับหลักสูตรจากประชาชนหรือชุมชน	2.94	0.82	มาก
9.	มีการติดตามผลการใช้หลักสูตร	3.55	0.71	มาก
10.	ประเมินระบบหลักสูตร เช่น ทรัพยากรที่ต้องใช้ ความสัมพันธ์ของระบบหลักสูตรกับระบบการบริหารโรงเรียน ระบบการจัดการเรียนการสอนและระบบการวัดและประเมินผล การเรียนการสอน	3.03	0.81	ปานกลาง
11.	รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมกับลักษณะข้อมูลจากแหล่งนั้น	3.15	0.93	ปานกลาง
12.	วิเคราะห์ข้อมูล การจัดกระทำข้อมูลที่ผ่านมา วิเคราะห์โดยใช้การตีความ อธิบาย และสรุปเกี่ยวกับข้อมูล	3.06	0.89	ปานกลาง

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับความเหมาะสมและคุณภาพ		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลค่า
13.	นำข้อค้นพบจากรายงานข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไขในส่วนต่างๆ ของหลักสูตร	3.27	1.03	ปานกลาง
14.	ประเมินบริบท ได้แก่ สภาพแวดล้อมและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.15	1.00	ปานกลาง
15.	ประเมินตัวป้อน เช่น งบประมาณ ครู นักเรียน สื่อการเรียนการสอน และการกำหนดรูปแบบของการดำเนินงาน	3.30	1.10	ปานกลาง
16.	ดำเนินงานตามรูปแบบเพื่อการใช้หลักสูตรให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	3.21	1.02	ปานกลาง
18.	ประเมินผลผลิต เช่น คุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ ค่านิยม	3.24	0.79	ปานกลาง
19.	พิจารณาเป้าหมายการประเมินหลักสูตร	3.30	0.91	ปานกลาง
20.	กำหนดวัตถุประสงค์และขอบข่ายการประเมินหลักสูตร	3.39	0.89	ปานกลาง
21.	เลือกกิจกรรมการประเมินหลักสูตร	3.27	0.94	ปานกลาง
22.	พัฒนาเครื่องมือและเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล	3.00	1.03	ปานกลาง
23.	กำหนดแหล่งทรัพยากรและคาดการณ์เกี่ยวกับปัญหาอันอาจเกิดขึ้น	3.30	1.10	ปานกลาง
24.	เรียงลำดับความสำคัญของกิจกรรมการประเมินหลักสูตร พร้อมทั้ง กำหนดวันเสร็จสิ้นการประเมินหลักสูตร	3.42	1.03	ปานกลาง
25.	กำหนดวันเสร็จสิ้นการประเมินหลักสูตร	3.12	0.89	ปานกลาง
26.	เขียนรายงานการประเมินหลักสูตร	3.03	0.95	ปานกลาง
27.	ครุร่วมกันประเมินผลการใช้หลักสูตรสิ้นปีการศึกษา	3.12	0.85	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวม	3.26	0.76	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการประเมินผลหลักสูตรในภาพรวมมีระดับความเหมาะสมและคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.26) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุดในระดับมาก คือ เรื่องการประเมินผลการสอนของผู้สอนโดยวิธีการนิเทศการสอน (ค่าเฉลี่ย = 3.76) รองลงมาคือ การแต่งตั้งคณะกรรมการการประเมินหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 3.58) และการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ (ค่าเฉลี่ย = 3.55) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยคือ เรื่องการประชุมคณะกรรมการการประเมินหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 3.48) รองลงมาคือ เรื่องการเรียงลำดับความสำคัญของกิจกรรมการประเมินหลักสูตร พร้อมทั้งกำหนดวันเสร็จสิ้นการประเมินหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 3.42) และมีการติดตามผลการใช้หลักสูตร การกำหนดวัตถุประสงค์และขอบข่ายการประเมินหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย = 3.39) ตามลำดับ โดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เรื่อง การประเมินการยอมรับหลักสูตรจากประชาชนหรือชุมชน (ค่าเฉลี่ย = 2.94)

ตาราง 5 ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร (Act)

ข้อที่	กิจกรรม	ระดับความเหมาะสมและคุณภาพ		
		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลค่า
1.	มีแผนติดตามผลการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้	3.12	0.82	ปานกลาง
2.	ใช้แบบสอบถามเรื่องเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรโดยการถามความคิดเห็นของครู นักเรียน หรือผู้เกี่ยวข้อง	2.88	0.85	ปานกลาง
3.	สังเกตการจัดการศึกษาในโรงเรียนต่างๆ เช่น การ ทัศนศึกษา หรือ การศึกษาดูงาน เพื่อนำมาพัฒนาหลักสูตร	3.21	0.85	ปานกลาง
4.	สังเกตการสอนของครู หรือการนิเทศเพื่อทราบ ปัญหา ข้อเสนอแนะ และหาข้อปรับปรุงพัฒนา	3.39	0.74	ปานกลาง
5.	สำรวจเจตคติของนักเรียนต่อวิชาต่างๆ	3.12	0.85	ปานกลาง
6.	นำผลมาพัฒนา จัดรูปแบบการเรียนการสอน และปรับปรุงหลักสูตร	3.42	1.00	ปานกลาง
7.	สำรวจพฤติกรรมด้านการเรียนของผู้เรียน	3.42	1.03	ปานกลาง
8.	สำรวจความสามารถและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	3.21	0.85	ปานกลาง
9.	วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน	3.06	0.99	ปานกลาง
10.	ทบทวนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.36	1.02	ปานกลาง
11.	ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ตรงกับสภาพการณ์ปัจจุบัน	3.42	0.86	ปานกลาง
12.	ติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อนำไปปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้	3.45	0.90	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวม	3.28	0.77	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรไปใช้ในภาพรวม ส่วนใหญ่มีระดับความเหมาะสมและคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมสูงสุดในระดับมากมีเพียงประเด็นเดียว คือ เรื่อง การสำรวจความสามารถและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.12) ส่วนมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลางคือ เรื่องการติดตามผลการใช้หลักสูตรเพื่อนำไปปรับปรุง (ค่าเฉลี่ย = 3.45) และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ตรงกับสภาพการณ์ปัจจุบัน การนำผลมาพัฒนา จัดรูปแบบ การสอนและปรับปรุงหลักสูตร และการสำรวจพฤติกรรมด้านการเรียนของผู้เรียน (ค่าเฉลี่ย = 3.42) และการสังเกตการสอนของครู หรือ การนิเทศเพื่อทราบปัญหา ข้อเสนอแนะ และหาข้อปรับปรุง พัฒนา (ค่าเฉลี่ย = 3.39) และโดยประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เรื่อง การใช้แบบสอบถามเรื่อง เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรโดยการถามความคิดเห็นของครู นักเรียนหรือผู้เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย = 2.88)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ

อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาในครั้งนี้ ได้ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร โรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้จัดกลุ่มปัญหาและข้อเสนอแนะที่เป็นประเด็นเดียวกันหรือคล้ายกันเข้าด้วยกัน แล้วหาความถี่นำเสนอในแต่ละด้าน โดยเรียงตามลำดับความถี่มากไปหาความถี่น้อย ซึ่งระบุความถี่ไว้ในวงเล็บปรากฏผลดังนี้

ด้านการวางแผนหลักสูตร

ปัญหา

1. มีการเปลี่ยนแปลง ผู้จัดทำหลักสูตร เอกสารหลักสูตร เนื่องจากการย้ายของบุคลากร ข้าราชการสอน หรือเปลี่ยนวิชาสอน ทำให้ต้องเปลี่ยนผู้รับผิดชอบหลักสูตรบ่อย ๆ จึงส่งผลให้การจัดทำหลักสูตรขาดความต่อเนื่อง ทำให้เสียเวลาในการวางแผนใหม่ (4)
2. หลักสูตรไม่เสร็จ ไม่สมบูรณ์และไม่เป็นไปตามเป้าหมาย (5)
3. ครูผู้จัดทำหลักสูตรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรในสาระวิชาต่างๆ หรือเข้าใจการจัดทำหลักสูตรไม่ตรงกัน หลักสูตรหลายวิชายังไม่พร้อมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มศักยภาพ การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษายังไม่มีความชัดเจน (4)
4. การจัดเตรียมเอกสารหลักสูตรมีความล่าช้า (3)
5. การประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและชุมชนให้เข้าใจเรื่องหลักสูตรสถานศึกษา และจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของท้องถิ่น เพื่อใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นมีน้อย (1)
6. ทางด้านเครื่องมือ อุปกรณ์การสอน คู่มือครู สื่อวัสดุที่ใช้ในการสอนของแต่ละชั้นเรียน ห้องเรียนไม่เพียงพอ (1)
7. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร (1)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดอบรมการพัฒนาหลักสูตรเพื่อสร้างความเข้าใจให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริง (3)
2. ผู้บริหารควรวางแผนกำกับดูแลการวางแผนหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรรายวิชาอย่างจริงจัง โดยเฉพาะหลักสูตรรายวิชาต้องให้ครูดำเนินการทุกรายวิชาและใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ (1)
3. ควรเตรียมความพร้อมของครูก่อนการนำหลักสูตรไปใช้ในทุกรายวิชา (1)

4. ควรจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการศึกษาและชุมชน เพื่อสำรวจและจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการท้องถิ่น เพื่อใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น (1)
5. ควรมีการวางแผนให้ชัดเจนและแน่นอน หลักสูตรไม่ควรเปลี่ยนแปลงบ่อย (1)
6. จัดหาคู่มือครู เครื่องมือ อุปกรณ์ สื่อ วัสดุที่ใช้ในการสอนของแต่ละชั้นเรียน ห้องเรียน ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนของแต่ละชั้นเรียน ห้องเรียน (1)
7. บุคคลที่จัดทำหลักสูตรควรวางแผนหรือข้อมูลด้านหลักสูตรให้ง่ายต่อการปรับปรุงสำหรับคณะครูที่เข้ามาใหม่ในการจัดทำหลักสูตรต่อ (1)
8. ควรให้คณะกรรมการได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตร (1)
9. ควรกำหนดระยะเวลาให้คณะครูจัดทำหลักสูตรรายวิชาให้แล้วเสร็จและควบคุมให้ดำเนินการตามระยะเวลาอย่างเคร่งครัด (1)
10. ควรมีการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนให้เพียงพอกับชั้นเรียน / ห้องเรียน (1)

ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

ปัญหา

1. หลักสูตรที่จัดทำขึ้นกับเวลาที่สอนไม่สอดคล้องกัน เช่น เวลาในหลักสูตรได้วางแผนในการเรียนการสอนหลายเรื่อง หลายสาระแต่เวลาที่จะนำมาใช้ไม่เพียงพอ การเรียนการสอนไม่ค่อยเป็นไปตามแผนการสอนที่วางไว้ เพราะกิจกรรมภายในโรงเรียนมีมาก ทำให้เวลาเรียนไม่เพียงพอ ทำให้การสอนต้องรวบรัดไม่เป็นไปตามโครงการสอนที่กำหนดไว้ (2)
2. การจัดการเรียนการสอนได้มีการนำหลักสูตรไปใช้น้อย มีการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แต่ไม่ได้มีการนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้อย่างจริงจัง (2)
3. ขาดการจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่พร้อมมาพัฒนาผู้เรียน อาจเนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ และไม่มีเวลาในการจัดทำ และมีจำนวนไม่เพียงพอ (1)
4. คำอธิบายรายวิชา และหน่วยการเรียนรู้ในบางสาระต้องมีการปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพพื้นฐานและความต้องการของผู้เรียน (1)
5. คณะครูยังขาดความรู้ความเข้าใจในการนำหลักสูตรไปใช้ (1)
6. หลักสูตรไม่สมบูรณ์และไม่ได้นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (1)
7. ยังขาดการจัดทำคู่มือครูที่สมบูรณ์ เพื่อให้ครูได้มีคู่มือในการศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน (1)
8. การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล และนำผลการวิเคราะห์มาวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน (1)
9. การใช้หลักสูตรสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ (1)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการจัดทำหลักสูตรให้สมบูรณ์และจัดพิมพ์เอกสารหลักสูตรเพื่อให้ครูนำไปใช้ได้จริง (4)
2. ควรมีการนำหลักสูตรไปใช้อย่างจริงจัง เพื่อจะได้มีแนวทางในการจัดการศึกษาในทิศทางเดียวกันเพื่อให้ครูนำไปใช้ได้จริง (3)
3. ควรมีการจัดอบรม หรือ ขอความร่วมมือในการจัดทำสื่อการสอน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษาและมีห้องจัดเก็บเฉพาะให้เรียบร้อย (2)
4. ควรมีการกำกับติดตาม ให้ครูผู้สอนทุกรายวิชามีการทดสอบความรู้พื้นฐานและวิเคราะห์ผู้เรียนในความรับผิดชอบและนำผลการวิเคราะห์มาวางแผนการเรียนรู้ที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง (1)
5. ควรจัดทำหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพผู้เรียน เช่น หลักสูตรท้องถิ่นตามสาระวิชาต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถ นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรือเพื่อการประกอบอาชีพได้จริง (1)
6. ควรลดปริมาณกิจกรรมนอกหลักสูตร หรือกิจกรรมที่ไม่เป็นประโยชน์เพิ่มกิจกรรมเสริมหลักสูตรการเรียนการสอนมากขึ้น โดยอาจจัดทำแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการ (1)
7. ควรนำแผนการจัดการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (1)
8. ควรจัดทำหลักสูตรในสาระเดียวกัน ระดับชั้นเดียวกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้เกิดความชำนาญและเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง (1)
9. ควรจัดทำคู่มือครู และหนังสืออ่านประกอบเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับครู (1)
10. ผู้สอนควรหาวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสร้างความตระหนักให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการเรียนมากขึ้น (1)

ด้านการประเมินผลหลักสูตร

ปัญหา

1. ไม่มีคณะกรรมการประเมินการจัดทำหลักสูตร (1)
2. การประเมินผลหลักสูตรยังขาดข้อมูลที่หลากหลาย โดยเฉพาะข้อมูลจากผู้ปกครอง ประชาชน ชุมชน (1)
3. การวางแผนประเมินยังไม่เป็นระบบต่อเนื่อง เครื่องมือ เทคนิคการรายงานข้อมูล ทำได้น้อยไม่ครอบคลุม (1)

4. ครุภัณฑ์หลักสูตรไปใช้ไม่ครบองค์ประกอบของหลักสูตร (1)
5. การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ ไม่สอดคล้องกับมาตรฐานและแนวข้อสอบวัดมาตรฐานของผู้เรียน (1)
6. การออกแบบการประเมินผลยังไม่ตรงกับเป้าหมายของหลักสูตรที่วางไว้ อาจเนื่องมาจากสาเหตุที่ไม่เข้าใจเป้าหมายของหลักสูตรที่ถูกต้อง (1)
7. ผลสัมฤทธิ์และคุณภาพผู้เรียนไม่บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร อาจเนื่องด้วยหลากหลายของเชื้อชาติ การให้ความสนใจด้านการศึกษา ของผู้ปกครองยังมีน้อย และพฤติกรรมของผู้เรียนที่ทำให้ผลการเรียนลดลง (1)
8. ชุมชนยังไม่เข้าใจถึงหลักการประเมินหลักสูตร (1)
9. ไม่มีผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำที่ถูกต้อง และไม่ชัดเจนในด้านหลักสูตรแต่ละสาระ (1)
10. การติดตามผลการนำไปใช้ให้มีแผนการประเมินผล และควรทำงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอนตามแผนของกรรมการที่ตั้งไว้ (1)
11. ขาดการประเมินการยอมรับหลักสูตรจากชุมชน หรือขาดการจัดทำแบบประเมินความพึงพอใจ (1)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประเมินหลักสูตรโดยผ่านคณะกรรมการ และมีการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจริง เพื่อจะได้้นำผลไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร (1)
2. ควรมีการวางแผนการเก็บข้อมูลที่หลากหลายและมีการประเมินให้ครอบคลุม ต่อเนื่อง และนำผลการประเมินไปพัฒนาอย่างแท้จริง (1)
3. ควรมีการอบรมชี้แจงผู้ปกครอง ชุมชน ให้เข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร (1)
4. ควรจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำหลักสูตรแต่ละสาระและมาประเมินให้ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบข้อผิดพลาด อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง (1)
5. ควรมีคณะกรรมการติดตามผล (1)
6. จัดทำเอกสารการสรุปผลการดำเนินงานด้านการนิเทศการสอนแก่ครูผู้สอน เพื่อจะได้นำข้อมูลมาใช้วางแผนปรับปรุงการสอน และหลักสูตรของตน จัดทำแบบประเมินสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรจากชุมชน (1)
7. ควรมีการพัฒนาเครื่องมือและเทคนิคในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อติดตามผลการใช้ (1)
8. ควรพัฒนาทีมงานนิเทศการสอนให้มีประสิทธิภาพ ใช้เทคนิคการนิเทศอย่างหลากหลาย เพื่อส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพต่อเนื่อง (1)

ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

ปัญหา

1. ขาดการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้พัฒนาหลักสูตร (1)
2. ขาดการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน (1)
3. หลักสูตรขาดความต่อเนื่องและไม่ได้มีการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน (1)
4. ไม่เข้าใจวิธีการปรับปรุงหลักสูตร ไม่มีผู้มาตรวจสอบ และนิเทศหลักสูตร (1)
5. ขาดการประเมินผลหลักสูตรอย่างถูกต้อง หรือขาดการประเมินความตรงในด้านต่างๆ

จึงไม่มีการปรับปรุงหลักสูตร (1)

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประเมินหลักสูตรให้ครบทั้งเอกสารหลักสูตร การจัดการเรียนของครู พฤติกรรมการเรียนและผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครอง และเมื่อสิ้นปีการศึกษา ควรมีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง (2)

2. ควรปรับปรุงหลักสูตรให้แล้วเสร็จตามกำหนดและนำไปใช้ได้จริงและเผยแพร่ให้คณะครูได้ใช้ได้จริง (1)

3. ควรมีการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนเพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตร (1)

4. ควรมีข้อเสนอแนะอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (1)

5. ควรมีการติดตามผลการใช้หลักสูตรอยู่เสมอ เพื่อนำผลการใช้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรต่อไป (1)

6. ควรมีการประเมินหลักสูตรและทำให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา ปรับปรุงให้ตรงกับความต้องการของสถานศึกษาและท้องถิ่น

7. การใช้หลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการนำผลการดำเนินงาน ปัญหา และแนวทางมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

ผลการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนบ้านเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอนศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารดีเด่นในด้านวิชาการสรุปได้ดังนี้

ด้านการวางแผนหลักสูตร

ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการวางแผนหลักสูตรและเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ต้องมีการวางแผนหลักสูตรอย่างเป็นระบบ และตามลำดับขั้นตอน และดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำโครงการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพของโรงเรียนในเรื่อง ความพร้อม แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานบริหารหลักสูตร

กำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละกลุ่มสาระให้ชัดเจน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยอิงบริบท เตรียมเอกสารหลักสูตร โดยจัดทำให้ครบองค์ประกอบของหลักสูตร ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหลักสูตรฉบับ (ร่าง) อาจเป็นผู้เชี่ยวชาญภายนอกเป็นผู้ให้คำปรึกษา มีการปรับแก้ไข และเมื่อแก้ไขเสร็จให้คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นชอบเพื่อจะมอบหมายให้คณะครูนำไปใช้ได้จริง จากนั้นมีการวางแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามความก้าวหน้าในการพัฒนาหลักสูตร มีการวางแผนกำหนดการส่งหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรให้สมบูรณ์ ทั้งนี้ต้องบริหารจัดการให้ครูจัดทำหลักสูตรรายวิชาให้มีคุณภาพ ให้ครูตระหนักถึงการใช้นำแผนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการสอนและเตรียมสารสนเทศของโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน เมื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน โดยเฉพาะข้อมูลชุมชน ท้องถิ่น

ด้านการนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ในห้องเรียนถือว่าเป็นหัวใจสำคัญที่สุด หลักสูตรระดับชั้นเรียน และการจัดการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้เป็นจุดสำคัญ การเรียนรู้เพื่อให้ผ่านตัวชี้วัดและมาตรฐานถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องให้ครูเข้าใจ ครูจะต้องเป็นนักพัฒนาหลักสูตร และเป็นนักออกแบบการเรียนรู้ ผู้เรียนต้องได้เรียนรู้จริง (รู้อะไรและทำอะไรได้) เนื่องจากการนำหลักสูตรไปใช้อย่างไม่ต่อเนื่องและไม่จริงจัง บุคลากรเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง จึงไม่เข้าใจในหลักการ เนื้อหาสาระของหลักสูตร จึงทำให้การนำหลักสูตรไปใช้ไม่บรรลุตามเป้าหมาย ครูควรนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติที่แท้จริง ครูทุกคนต้องมีเอกสารหลักสูตรตามกลุ่มสาระเพื่อใช้เป็นคู่มือในการจัดการเรียนรู้ ในการนำหลักสูตรไปใช้ควรมีการสร้างตระหนักรู้ในการนำหลักสูตรไปใช้ ให้ครูได้ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตร มีการวัดผลประเมินผลหลังการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายหลักสูตร มีการจัดทำวิจัยทางการเรียนเพื่อแก้ปัญหา

ด้านการประเมินผลหลักสูตร

โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการประเมินหลักสูตร โดยประเมินให้ครอบคลุมหลายๆ ด้าน (ปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต ผลกระทบ) ควรประเมินเอกสาร เช่น ประเมินส่วนนำ วิสัยทัศน์ของหลักสูตร เป็นต้น ควรประเมินในลักษณะของงานวิจัยเชิงสำรวจ เช่น เมื่อครูผู้สอนในกลุ่มสภานั้นจัดทำหลักสูตรแล้วนำไปใช้แล้วพบปัญหา อุปสรรคใด อย่างไร เนื้อหาสาระมากเกินไป เวลาไม่เหมาะสม ให้รวบรวมข้อมูลเมื่อสิ้นปีการศึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มากขึ้น ควรดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการจัดทำหลักสูตรตามกลุ่มสาระวิชาค่อนข้างซับซ้อน และใช้เวลาในการจัดทำเป็นขั้นตอนๆ ค่อนข้างช้า

ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

โรงเรียนควรนำผลการประเมินไปพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องโดยเมื่อสิ้นปีการศึกษาให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรทุกปีการศึกษา มีการนำเทคนิคใหม่ ๆ เข้าสู่ออกแบบการเรียนรู้ ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ควรเริ่มจากการร่วมกันกำหนดความต้องการในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร สร้างความเข้าใจ ทศนคติ เพื่อให้การใช้หลักสูตรมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ กำหนดข้อตกลงเพื่อการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ตลอดถึงมีการนิเทศผลการดำเนินการ และปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรต่อไป

แนวทางการพัฒนาและข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตร

โรงเรียนควรสร้างความรู้ ความเข้าใจให้ผู้บริหาร คณะครู มีความเข้าใจตรงกันเรื่องหลักสูตร ครูทุกคนควรมีเอกสารหลักสูตรในชั้นเรียน และควรมีการนิเทศโดยผู้บริหารและฝ่ายวิชาการ ครูทุกคนต้องเสนอปัญหาในการใช้หลักสูตร จากนั้นให้มีการปรับปรุงหลักสูตร สร้างขวัญกำลังใจให้ครูผู้สอน สร้างกระบวนการทำงานเป็นทีม และกระบวนการมีส่วนร่วม บุคลากรทุกคนต้องตระหนักร่วมกันว่างานที่สำคัญในโรงเรียนคือ หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ วางแผนบริหารหลักสูตรเชิงระบบ (PDCA) และกำกับโครงการกิจกรรมให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ การนิเทศติดตามกำกับต้องมีความจริงจัง ให้ครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วม ควรพัฒนาโรงเรียนให้มีวัฒนธรรมองค์กรเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ กระบวนการ KM ต้องเข้มข้น ผู้เรียนต้องได้รับการสอนซ่อมเสริมอย่างจริงจังและวางเงื่อนไขให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง ทุกขั้นตอนของการบริหารหลักสูตรควรใช้กระบวนการวิจัยในการวางแผน ควรมีทีมหลักสูตรและการสอนหลักประจำโรงเรียน เมื่อครูย้ายเข้ามาใหม่ (ครูย้ายบ่อย) ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจงานพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน การออกแบบการเรียนรู้เป็นปัญหาที่ครูต้องได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ การวัดและประเมินผลรายวิชา การอ่านคิด วิเคราะห์และเขียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญ ควรมีการทบทวนแลกเปลี่ยนเรียนรู้และดำเนินการอย่างถูกต้องตามระเบียบ และมีร่องรอยให้เห็นชัดเจนเป็นปัจจุบัน หลักสูตรท้องถิ่นในสภาพของชุมชนเมืองนั้นต้องได้รับการพัฒนาและนำไปบูรณาการกับหลักสูตรแกนกลางอย่างเหมาะสม นักพัฒนาหลักสูตร นักออกแบบการเรียนรู้ และนักวิจัยควรได้รับการส่งเสริมเพื่อให้เป็นขวัญและกำลังใจเป็นพิเศษ